

Republika Srbija
VRHOVNI SUD SRBIJE
Kž I 113/06
13.03.2006. godina
Beograd

U IME NARODA

Vrhovni sud Srbije u Beogradu, u veću sastavljenom od sudija: Dragomira Milojevića, predsednika veća, Predraga Gligorijevića, Miroslava Cvetkovića, Dragana Jocića i Zorana Tatalovića, članova veća i savetnika Vrhovnog suda, Gordane Maravić, zapisničara, u krivičnom predmetu protiv optuženog **AA**, zbog krivičnog dela težak slučaj razbojničke krađe i razbojništva iz člana 169. stav 2. u vezi člana 168. stav 1. Krivičnog zakona Republike Srbije, rešavajući o žalbi optuženog **AA** i žalbi njegovog branioca advokata **AB**, izjavljenim protiv presude Okružnog suda u Somboru K. 54/05 od 13. oktobra 2005. godine, u sednici veća održanoj, u smislu odredbe člana 375. Zakonika o krivičnom postupku u prisustvu branioca optuženog, advokata **AB**, dana 13. marta 2006. godine, doneo je

P R E S U D U

DELIMIČNIM UVAŽAVANJEM ŽALBI optuženog **AA** i njegovog branioca, i po službenoj dužnosti, **PREINAČAVA SE**, presuda Okružnog suda u Somboru K. 54/05 od 13. oktobra 2005. godine u pogledu pravne ocene i odluke o kazni, tako što Vrhovni sud, radnje optuženog opisane u izreci presude, pravno kvalifikuje kao krivično delo teško ubistvo iz člana 114. tačka 4. Krivičnog zakonika za koje optuženom **UTVRĐUJE** kaznu zatvora u trajanju od 30 godina, pa zadržavajući kao pravilno utvrđene kazne zatvora iz pravnosnažne presude Okružnog suda u Somboru K. 57/04 od 27. septembra 2004. godine, za krivično delo teške krađe iz člana 166. stav 1. tačka 1. KZ RS, u trajanju od tri godine i za krivično delo iz člana 33. stav 1. ZOOM RS, u trajanju od jedne godine, **OSUĐUJE** optuženog **AA** na kaznu zatvora u trajanju do 30 godina u koju se ima uračunati vreme provedeno u pritvoru počev od 11. avgusta 2003. godine pa nadalje (član 63. KZ).

O b r a z l o ž e n j e

Presudom Okružnog suda u Somboru, K. 54/05 od 13. oktobra 2005. godine, oglašen je krivim **AA**, zbog krivičnog dela težak slučaj razbojništva iz člana 169. stav 2. u vezi člana 168. stav 1. KZ RS, pa je sud utvrdio optuženom za ovo krivično delo kaznu zatvora u trajanju od 40 godina, te uzeo kao utvrđenu kaznu zatvora u trajanju od tri godine - za krivično delo teške krađe iz člana 166. stav 1. tačke 1. KZ RS i kaznu zatvora u trajanju od jedne godine - za krivično delo neovlašćeno držanje vatrenog oružja i municije iz člana 33. stav 1. ZOOM RS, po pravnosnažnoj presudi Okružnog suda u Somboru K. 57/04 od 27. septembra 2004. godine, te osudio optuženog na jedinstvenu kaznu zatvora u trajanju od 40 godina, u koju se uračunava vreme provedeno u pritvoru od 11. avgusta 2003. godine, do pravnosnažnosti presude.

Na osnovu odredbe člana 206. stav 2. ZKP, oštećeni **CC** i **CD** upućeni su sa imovinsko-pravnim zahtevom na parnicu. Na osnovu odredbe člana 196. stav 4. ZKP, optuženi **AA**, oslobođen je dužnosti da nadoknadi troškove krivičnog postupka u iznosu od 220.785,00 dinara, koji padaju na teret budžetskih sredstava Republike Srbije.

Protiv ove presude žalbe su izjavili:

- optuženi **AA**, ne navodeći posebno žalbeni osnov, ali iz obrazloženja žalbe proizilazi da se radi o pogrešno i nepotpuno utvrđenim odlučnim činjenicama, povredi krivičnog zakona i odluci o kazni, s`predlogom da Vrhovni sud uvažavanjem žalbe, ukine, odnosno preinači prvostepenu presudu, tako što će optuženog osloboditi od optužbe za predmetno krivično delo jer isto nije dokazano;

- branilac optuženog, advokat **AB**, zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka, pogrešno i nepotpuno

utvrđenog činjeničnog stanja i povrede krivičnog zakona, s` predlogom da Vrhovni sud uvažavanjem žalbe preinači prvostepenu presudu, tako što će optuženog osloboditi od optužbe, jer nije dokazano da je krivično delo izvršio, te zahtevom da branilac bude obavešten o sednici drugostepenog veća.

Republički javni tužilac, u podnesku, Ktž. 170/06 od 26. januara 2006. godine, predložio je da Vrhovni sud, odbije kao neosnovane žalbe optuženog AA i njegovog branioca i potvrdi prvostepenu presudu.

Vrhovni sud je, u sednici veća, održanoj u smislu odredbe člana 375. Zakonika o krivičnom postupku, u prisustvu branioca optuženog, advokata AB, a u odsustvu uredno obaveštenog Republičkog javnog tužioca, razmotrio sve spise krivičnog predmeta, zajedno sa pobijanom presudom i obrazloženim predlogom Republičkog javnog tužioca, pa je, ocenivši navode izjavljenih žalbi, našao:

Ispitujući prvostepenu presudu, u smislu odredbe člana 380. stav 1. tačka 1. ZKP, Vrhovni sud nije našao u presudi ili postupku koji je prethodio njenom donošenju, bitne povrede odredaba krivičnog postupka, na koje uvek pazi po službenoj dužnosti.

Branilac optuženog AA, istakao je kao jedan od žalbenih osnova bitne povrede odredaba krivičnog postupka, citirajući u razlozima žalbe samo zakonski tekst odredbe člana 368. stav 1. tačka 11. ZKP, ali iz obrazloženja žalbe uočljivo je da branilac osporava odlučne činjenice, kako ih utvrđuje sud u presudi, te ih nalazi za osnov pravne ocene dela i odluku o kazni.

U žalbi optuženog ponavlja se odbrana iz prvostepenog postupka, pa se u obe žalbe poriče bilo kakva veza optuženog AA sa krivičnim delom, odnosno čak i poznanstvo sa oštećenim FF ili, pak, odlasci u B, gde je oštećeni živeo, bilo kojim povodom i u drugim prilikama. Obe žalbe ukazuju na pogrešnu ocenu dokaza koji su samo posredni i s` toga nepouzdati, a bioloških i drugih posebno ubedljivih materijalnih tragova prisustva optuženog na licu mesta i u kritično vreme, u spisima predmeta nema.

Ključna teza odbrane optuženog jeste upravo da su ovo "slabe tačke" u izvedenim dokazima, jer DNK veštačenje tragova krvi i drugih bioloških tragova nije dalo rezultate u smislu identifikacije optuženog AA, kao izvršioca krivičnog dela.

Navodi iz obe žalbe izjavljene u korist optuženog iako su tačni samo u odnosu na nepostojanje neposrednih dokaza u vidu bioloških i drugih tragova uzetih sa lica mesta, a koji bi direktno ukazivali na optuženog AA, kao lice prisutno na licu mesta i izvršioca krivičnog dela. Nakon celovite interpretacije izvedenih dokaza, iscrpne analize i ocene svakog dokaza pojedinačno, i utvrđivanja koje odlučne činjenice i iz kog dokaza utvrđuje, sud daje i ocenu odbrane optuženog AA, te konačno povezuje tzv. posredne dokaze, kako ih i naziva prvostepeni sud u jednu životno-logičnu i krivično-pravnu celinu na strani 19 presude.

Naime, optuženi poriče da je sekirom udario više puta u predeo glave oštećenog FF, kako bi ga lišio života i od njega oduzeo novac i druge pokretne stvari, čak poriče i poznanstvo sa oštećenim i odlaske u B.

Razlozi zašto Vrhovni sud prihvata ocenu dokaza kao osnovanu i pravilnu, onako kako je data u prvostepenoj presudi, su sledeći:

Posmatrajući objektivno šta je prethodilo kritičnom događaju, prvo se uočava da je optuženi AA više puta, pa i neposredno pre kritičnog vremena, odlazio u B, o čemu je svedočio u svom kazivanju VV, njegova supruga VA, i svedoci VB, VG i VD. U mesecu martu 2003. godine, optuženi je izvršio tešku krađu na štetu FF, zajedno sa svedokom VV, koji je o tome iskreno kazivao, ne umanjujući svoju odgovornost za učinjeno, pa je detaljno opisao kuću, raspored predmeta i sve što je uočio u kući oštećenog tom prilikom, a o predmetima koje su tada oduzeli od oštećenog, posvedočili su i svedoci VA, te svedok koji je kod optuženog u kući instalirao digitalni telefon, te primetio da se radi o izuzetno kvalitetnom telefonu, a koji je inače bio vlasništvo i izvršenjem teške krađe, oduzet od oštećenog FF.

Dakle, kazivanje svedoka VV osnovano je cenjeno kao verodostojno o ovim činjenicama o kojima ima saznanja, jer u krivičnom postupku ne može se uočiti ni jedan momenat u poznanstvu i druženju optuženog i ovog svedoka, koji bi ukazivao na motiv da optuženog AA, svedok lažno tereti za ono što je prethodilo kritičnom događaju. Iz kazivanja ovog svedoka, kao i svedoka VA proizilazi da optuženi, ne samo što je lično poznavao oštećenog, već je znao i njegove lične i imovinske prilike. Ideja optuženog je bila da zajedno sa svedokom VV, pokradu kuću oštećenog, pa se optuženi i raspitivao za njegovu kuću i kod svedoka VB, koga je takođe, pod izgovorom da će o njemu brinuti, a ovaj svedok da mu za uzvrat daje novčana sredstva za život od svoje penzije, optuženi držao u svojoj kući neko vreme.

Druga nesumnjiva činjenica, utvrđena u prvostepenom postupku jeste, da je kod oštećenog pronađena torba, koja je vlasništvo optuženog i njegove vanbračne supruge EE, a što je ovaj svedok i potvrdila, kao i svedoci članovi šire porodice oštećenog. Torba, kao i njen sadržaj nije vlasništvo oštećenog, a pored toga, sadržaj torbe upućuje na to da je optuženi bio u kući oštećenog u kritično vreme, jer je pronađeno netaknuto piće (boca rakije i pivo u nekoliko boca), što je optuženi prethodnog vikenda kupio u prodavnici u B, od svedoka GG.

Ovaj svedok, prepoznala je optuženog kao kupca predmetne robe u to vreme, sve to potvrdila izričito na glavnom pretresu. Ozbiljnije su primedbe u izjavljenim žalbama date na ocenu ovog dokaza, jer je i Vrhovni sud u prethodnim rešenjima, kojima su ukidane prvostepene presude, insistirao na preciznom razgraničenju vremena kada je optuženi po kazivanju svedoka, kupio ovo piće, da li je to bilo 03. maja 2003. ili kasnije, a tako je, moglo bi se reći dovedena u pitanje preciznost i verodostojnost kazivanja ovog svedoka.

Ako se izuzme kao nedovoljno pouzdan deo iskaza svedoka GG o vremenu kada je optuženi kupio piće u njenoj prodavnici (s`tim što se svakako radi o danu 03. ili 04. maj 2003. godine), i da li je stavio to piće baš u onu torbu koja je pronađena kod oštećenog, što svedok navodno nije uočila sa sigurnošću, ne može se na isti način ceniti deo njenog kazivanja u kom kategorički prepoznaje optuženog kao kupca ovih pića sa karakterističnim izgledom i opisom, koji je potvrdila i na glavnom pretresu.

Treći činjenični segment, jesu tvrdnje svedoka o kretanju optuženog AA i nepostojanju njegovog alibija za kritični dan i noć, a ključni svedok jeste EE, tada vanbračna supruga optuženog, čiji iskaz takođe, nastoje u žalbama dovesti u sumnju, kako optuženi, tako i njegov branilac, a što je po oceni Vrhovnog suda neosnovano.

I ovaj svedok kategorički ostaje kod svog kazivanja, da je optuženi izašao iz kuće 04. maja 2003. godine i nije se vratio do jutarnjih sati 05. maja 2003. godine, kada je po tvrdnjama svedoka došao u alkoholisanom stanju, tražio od nje da opere odeću koju je sa sebe skinuo, pa je kod pranja svedok uočila da su pantalone poprske krvlju duž nogavica. Optuženi joj je naložio da na to ne obraća pažnju. Ovo je, dakle, dosledno kazivanje o ovim činjenicama, koje povezuju optuženog sa krivičnim delom (krv na odeći, vreme povratka kući, odnosno odlaska od kuće, prepoznala torbu pronađenu u kući oštećenog kao njihovo vlasništvo), te o kasnijem ponašanju optuženog, koje je gotovo istovetno sa navodima odbrane optuženog, kada je u pitanju plaćanje zaostalih računa i drugih dugova, već u prepodnevnom časovima narednog dana.

Ni u odnosu na ovog svedoka i kazivanje koje se nije izmenilo u pogledu ključnih činjenica, u toku krivičnog postupka, nema razloga za sumnju u verodostojnost.

U žalbenom postupku optuženi nastoji, još odlučnije nego u odbrani datoj na glavnom pretresu, prikazati ova kazivanja svedoka – pre svega, VV, njegove supruge VA i svoje vanbračne supruge EE, te kazivanje svedoka GG, pa i ostalih svedoka, pre svega kao njihovu ličnu osvetu, jer je u međuvremenu došlo do poremećaja međusobnih odnosa, a onda kao neku zaveru protiv njega ili čak zaveru državnih organa krivičnog gonjenja i drugo.

Za ove tvrdnje optuženi nema osnova u spisima predmeta, ali i ono što je na prvi pogled uočljivo jeste da takva vrsta povezanosti između svedoka koja bi imala obeležje lične povezanosti, ne postoji, niti bilo kakav zajednički interes ili motiv – bilo pojedinačni, bilo zajednički, da lažno terete optuženog, a niko od njih to i ne čini direktno, već ukazujući na okolnosti koje prethode kritičnom događaju i činjenica koje se tiču ponašanja optuženog u to vreme, njegovog kretanja, odnosno onoga što sledi iza kritičnog događaja.

Sledeći dalje objektivni niz događanja i postupanja optuženog AA nakon kritičnog događaja uočljivo je, kao četvrti segment posrednih činjenica – indicija, koje optuženog dovode u vezu sa krivičnim delom, da je baš 05. maja 2003.

godine optuženi u 7,40 časova izjutra promenio devizni iznos od 100 evra kod svedoka DIL, uličnog dilera, a kasnije tog dana još 30 evra da bi tog dana platio dug u prodavnici, račun za vodu, telefon, a kasnije i za struju u navedenim iznosima. Nakon toga kupio je namirnice i piće, navodno da bi počastio goste za krsnu slavu "____", dana ____ 2003. godine. Ove činjenice izneo je optuženi u svojoj odbrani, ali i svedok FF.

Na strani 22 presude, prvostepeni sud osnovano ceni odbranu optuženog kao sračunatu na izbegavanje krivične odgovornosti, s` toga neprihvatljivu, jer je suprotna kazivanjima svedoka, materijalnim tragovima sa lica mesta, bez obzira što se ne radi o biološkim i drugim tragovima koji neposredno povezuju optuženog AA sa krivičnim delom. Dalje zaključuje prvostepeni sud da optuženi samo nastoji da eliminiše sve dodirne tačke sa kritičnim događajem, demantujući čak i poznanstvo sa oštećenim FF, te odlaske u B kao mesto događaja, predstavljajući sve dokaze kao rezultat zavere protiv njega. Sve ovo osnovano je cenjeno kao neuverljivo i nelogično, jer je kazivanjem svedoka demantovana odbrana optuženog, a svedoci su dosledni i kod suočenja o činjenicama o kojima imaju saznanja, makar i posrednih, oni ostaju kod svojih tvrdnji, pa optuženi ne uspeva izgraditi ni lažni alibi za sebe.

Na subjektivnom planu, kao druga grupa činjenica koja ukazuje na direktan umišljaj optuženog AA kao oblik vinosti, jeste svakako način nanošenja povreda, lokacija i sredstvo kojim su nanesene teške i po život opasne telesne povrede. Tu je još i kategorično kazivanje svedoka VV da je optuženi već kod prve teške krađe, na štetu FF, želeo da upotrebi sekiru, da savlada oštećenog i oduzme novac, ali ga je u tome sprečio svedok VV. Ako je već tada optuženi smatrao da je savladavanje otpora oštećenog da bi se od njega oduzeo novac i druge pokretne stvari, nužno, nema logičnog objašnjenja zašto to ne bi uradio sada, znajući oštećenog lično, pri čemu je ušao u kuću neometano kao poznanik oštećenog FF, zna da ovaj živi sam, da nosi novac sa sobom, pa je u potpunosti svestan i zna da jedino napadom na oštećenog lično, može od njega i oduzeti novac, nakon što ga fizički savlada.

Na strani 18 presude, prvostepeni sud valjano utvrđuje i ocenjuje dokaze – zapisnik o uviđaju, zapisnik o obdukciji leša oštećenog FF, te nalaz veštaka sudsko-medicinske struke o lokaciji i kvalifikaciji povreda nanetih kritičnom prilikom, koje su teške i po život opasne, da je oštećeni predžepan, a po kući izvršena premetačina, nakon čega je oduzet novac u naznačenom iznosu (što je utvrđeno u najpovoljnijem iznosu po optuženog), a sve povrede nanete su u vitalni deo – glavu oštećenog, koje su dovele do iskrvarenja u moždanim centrima i smrti, što je upravo optuženi i hteo.

Na subjektivnom planu, kao drugi segment krivične odgovornosti optuženog, prvostepeni sud je pravilno uzeo u obzir nalaze i mišljenja veštaka kliničkog psihologa i neuropsihijatra, koji su valjano cenjeni kao stručni, objektivni i nepristrasni, a u psihološkom profilu ličnosti optuženog naglašavaju psihopatsku strukturu, sa izraženom osobinom grube nezainteresovanosti za osećanja drugih. Optuženi je okarakterisan kao lice koje nema odgovornosti i savesti, koje slabo kontroliše ponašanje, emocionalno indiferentno, bez respekta prema potrebama drugih, sklon falsifikovanju podataka i simulaciji, kada želi da zaštiti svoje interese, a u vreme ispitivanja pojačano oprezan i sumnjičav, te sklon da sebe predstavi u što boljem svetlu. Dakle, ovaj psihološki profil u potpunosti učvršćuje ubeđenje ovog suda i ne dovodi u sumnju zaključak iz prvostepene presude da je optuženi spreman da učini krivično delo prema oštećenom FF, upravo na način kako je to i uradio, u nameri da dođe do novca, da ostvari svoje interese i zadovolji trenutne potrebe, a što konačno isključuje odbranu optuženog. Upravo zadovoljenje trenutnih potreba i ostvarenje interesa po svaku cenu je očigledno značajna karakteristika ličnosti optuženog i njegovog funkcionisanja u okruženju i široj zajednici.

Povezujući sve ove posredno utvrđene činjenice u jednu prirodnu celinu, kako objektivnu tako i subjektivnu, prvostepeni sud je na strani 23 presude, zaokružio kritični događaj i optuženog AA kao neposrednog izvršioca inkriminiranih radnji, dajući celovitu argumentaciju koja ne predstavlja nikakve pretpostavke u logičnom nizu, već objašnjava sa svih nužnih aspekata inkriminirano ponašanje optuženog AA. Ono što se očigledno ukazuje kao motiv, to je da na opisani način dođe do novčanih sredstava, po svaku cenu, jer se nalazi u dugovima.

Dakle, na opisani način optuženi je ostvario sva zakonom propisana obeležja krivičnog dela težak slučaj razbojništva iz člana 169. stav 2. u vezi člana 168. stav 1. KZ RS.

Imajući u vidu da je 01. januara 2006. godine, stupio na snagu novi Krivični zakonik ("Službeni glasnik RS", broj 85 od 06. oktobra 2005. godine), Vrhovni sud je po službenoj dužnosti preinačio prvostepenu presudu u pogledu pravne ocene dela, imajući u vidu da su inkriminirane radnje optuženog AA sada propisane u članu 114. tačka 4. KZ RS, a to je krivično delo teško ubistvo, učinjeno prilikom izvršenja razbojništva ili razbojničke krađe.

Naime, odredba člana 5. stav 2. Krivičnog zakonika propisuje: ako je posle izvršenja krivičnog dela izmenjen zakon, jednom ili više puta, primeniće se zakon koji je najblaži za učinioca, pa je Vrhovni sud imao u vidu da je Krivičnim zakonikom u članu 114. tačka 4. propisana kazna zatvora za teško ubistvo u rasponu najmanje 10 godina ili zatvor od 30 do 40 godina, što znači da je novi Krivični zakonik blaži za učinioca.

Imajući u vidu propisanu kaznu zatvora Krivičnim zakonikom za teško ubistvo (član 114. tačka 4. KZ), te prevashodno izmenu pravne kvalifikacije po blažem krivičnom zakonu, koja se u ovom slučaju ogleda u zaprećenoj kazni za ovo krivično delo, Vrhovni sud je shodno tome, iznova ispitao odluku o kazni iz prvostepene presude i ocenio da istu valja preinačiti. Naime, Krivični zakonik u odredbi o kazni zatvora u članu 45. stav 3. propisuje za najteža krivična dela i najteže oblike teških krivičnih dela može se uz kaznu iz stava 1. ovog člana izuzetno propisati i kazna zatvora od 30 do 40 godina, a koja je propisana za krivično delo za koje je oglašen krivim optuženi AA, pa uzevši u obzir i opšta pravila o odmeravanju kazne, Vrhovni sud je prihvatio utvrđene okolnosti od strane prvostepenog suda u smislu člana 54. Krivičnog zakonika. Olakšavajućih okolnosti prvostepeni sud nije našao na strani optuženog, ali je od otežavajućih okolnosti cenio pobude iz kojih je delo učinjeno, jačinu ugrožavanja i povrede zaštićenog dobra, raniji život učinioca koji je višestruki povratnik i već odgovarao za istorodna krivična dela, 20 godina do sada je proveo na izdržavanju zatvorskih kazni koje očigledno nisu ostvarile svoju svrhu u vidu specijalne prevencije, te okolnost da okrivljeni nije izrazio kajanje za ono što je učinio.

S` toga je utvrdio optuženom AA za krivično delo teško ubistvo iz člana 114. tačka 4. KZ, kaznu zatvora u trajanju od 30 godina, pa uzevši kao pravilno utvrđene kazne zatvora za krivično delo iz člana 166. stav 1. tačka 1. KZ RS, i za krivično delo iz člana 33. stav 1. ZOOM RS, iz pravnosnažne presude Okružnog suda u Somboru K. 57/04 od 27. septembra 2004. godine, u trajanju od tri godine i jedne godine, osudio optuženog AA na jedinstvenu kaznu zatvora u trajanju od 30 godina sa uračunatim pritvorom (član 63. KZ).

Na opisani način, praktično je uvažena žalba optuženog i branioca u koliko se odnosi na odluku o kazni, iako ovaj žalbeni osnov nije posebno istaknut ni u jednoj izjavljenoj žalbi, pa je Vrhovni sud postupio saglasno odredbi člana 383. ZKP, jer žalba zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i povrede krivičnog zakona, koja je u oba slučaja izjavljena u korist optuženog, sadrži u sebi i žalbu zbog odluke o krivičnoj sankciji.

Zbog navedenih razloga, Vrhovni sud je odlučio, kao u izreci presude, u smislu odredbe člana 391. stav 1. Zakonika o krivičnom postupku.

Dragomir Milojević, s.r.

Predsednik veća-sudija,

Zapisničar

Gordana Maravić, s.r.

Za tačnost otpavka

Upravitelj pisarnice

Mirjana Vojvodić

JČ

POUKA O PRAVNOM LEKU: Protiv ove presude ovlašćena lica mogu izjaviti žalbu u roku od 15 dana od dana određivanja pritvora.